

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

เครื่องมือและวัสดุที่ใช้ในการทดลอง

อุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยนี้แบ่งเป็น 2 ส่วนคือ (1) การเตรียมฟิล์มบางไทเทเนียมอะลูมิเนียมไนไตรด์ (2) การหาลักษณะเฉพาะของฟิล์มบางไทเทเนียมอะลูมิเนียมไนไตรด์ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. การเตรียมฟิล์มบางไทเทเนียมอะลูมิเนียมไนไตรด์

1.1 เครื่องเคลือบสุญญากาศระบบรีแอคทีฟโคสเปดเตอร์ริง ที่ใช้ในงานวิจัยนี้เป็นเครื่องเคลือบที่สร้างขึ้น โดยห้องปฏิบัติการวิจัยเทคโนโลยีสุญญากาศและฟิล์มบาง ภาควิชาฟิสิกส์ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา (ภาพที่ 3-1)

1.2 วัสดุที่ใช้ในการทดลอง

1.2.1 เป้าสารเคลือบ มี 2 ชนิดคือ

- ไทเทเนียม (Ti) ความบริสุทธิ์ 99.97%
- อะลูมิเนียม (Al) ความบริสุทธิ์ 99.9995 %

1.2.2 วัสดุรองรับ มี 2 ชนิดคือ

- กระดาษสไลด์
- แผ่นซิลิกอน

1.2.3 แก๊สในกระบวนการเคลือบ มี 2 ชนิดคือ

- แก๊สอาร์กอนบริสุทธิ์ 99.999% เป็นแก๊สสปัตเตอร์ (Sputtered Gas)
- แก๊สไนโตรเจนบริสุทธิ์ 99.999% เป็นแก๊สไวปฏิกิริยา (Reactive Gas)

2. การหาลักษณะเฉพาะทางกายภาพของฟิล์มบางไทเทเนียมอะลูมิเนียมไนไตรด์

2.1 X-Ray Diffractometer สำหรับศึกษาโครงสร้างผลึก งานวิจัยนี้ใช้เครื่อง X-ray Diffractometer Bruker รุ่น D8 โดยใช้ $\text{Cu-K}\alpha$ ($\lambda = 1.54056 \text{ \AA}$) ของคณะพลังงานและสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยพระจอมเกล้าธนบุรี (ภาพที่ 3-2)

2.2 Atomic Force Microscope สำหรับศึกษาความหนา และลักษณะพื้นผิว งานวิจัยนี้ใช้เครื่อง Atomic Force Microscope รุ่น Nanoscope IV (Veeco Instruments Inc.) ของศูนย์เครื่องมือวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ภาพที่ 3-3)

2.3 Field Emission Scanning Electron Microscope สำหรับศึกษาโครงสร้างระดับจุลภาค งานวิจัยนี้ใช้เครื่อง Field Emission Scanning Electron Microscope รุ่น Hitashi S-4700 ของศูนย์เทคโนโลยีไมโครอิเล็กทรอนิกส์ (Thai Microelectronics Center, TMEC) (ภาพที่ 3-4)

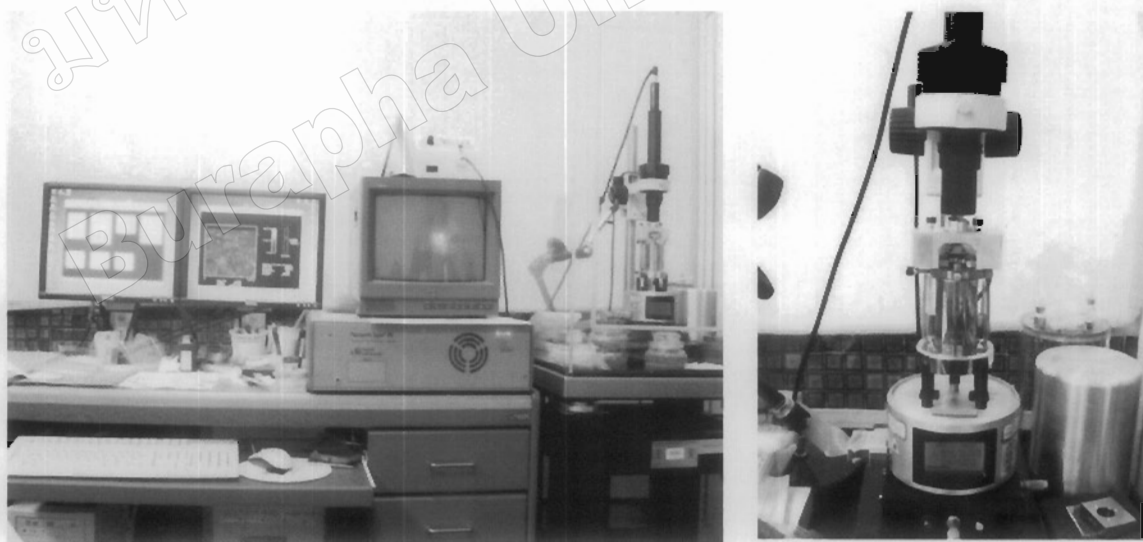
2.4 Energy Dispersive X-ray Spectroscopy สำหรับศึกษาองค์ประกอบธาตุทางเคมี (ภาพที่ 3-5) งานวิจัยนี้ใช้เครื่อง Energy Dispersive X-ray Spectroscopy รุ่น LEO1450VP ของศูนย์ปฏิบัติการกล้องจุลทรรศน์ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

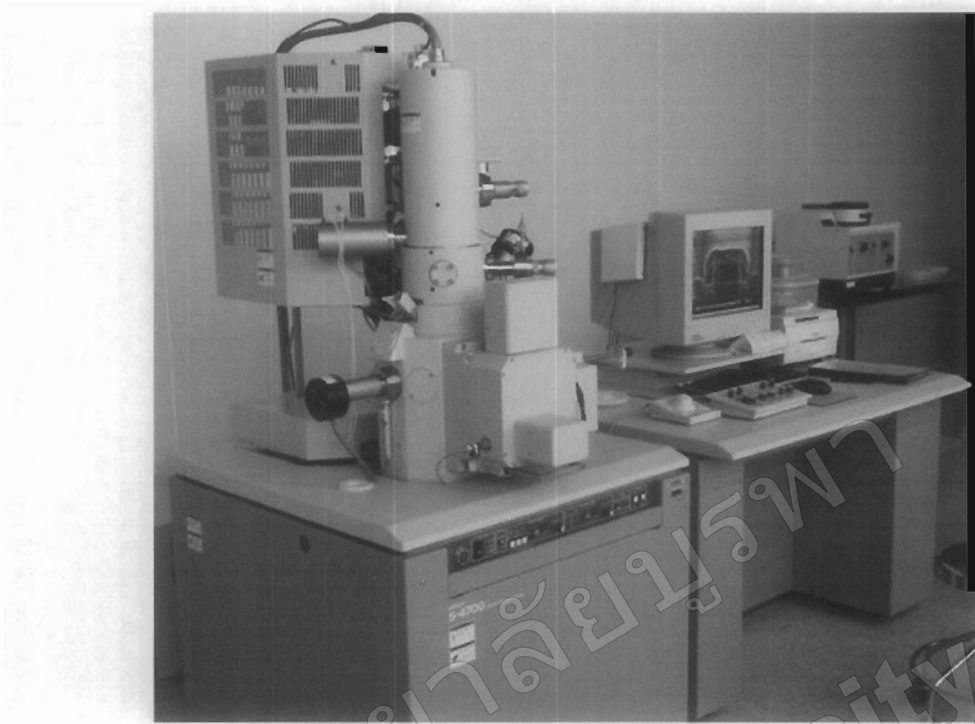
ภาพที่ 3-1 เครื่องเคลือบสุญญากาศระบบรีแอคทีฟโคสปีดเตอริงที่ใช้ในงานวิจัย

ภาพที่ 3-2 เครื่อง X-Ray Diffractometer (XRD)

ภาพที่ 3-3 เครื่อง Atomic Force Microscope (AFM)

ภาพที่ 3-4 เครื่อง Field Emission Scanning Electron Microscope (FE-SEM)

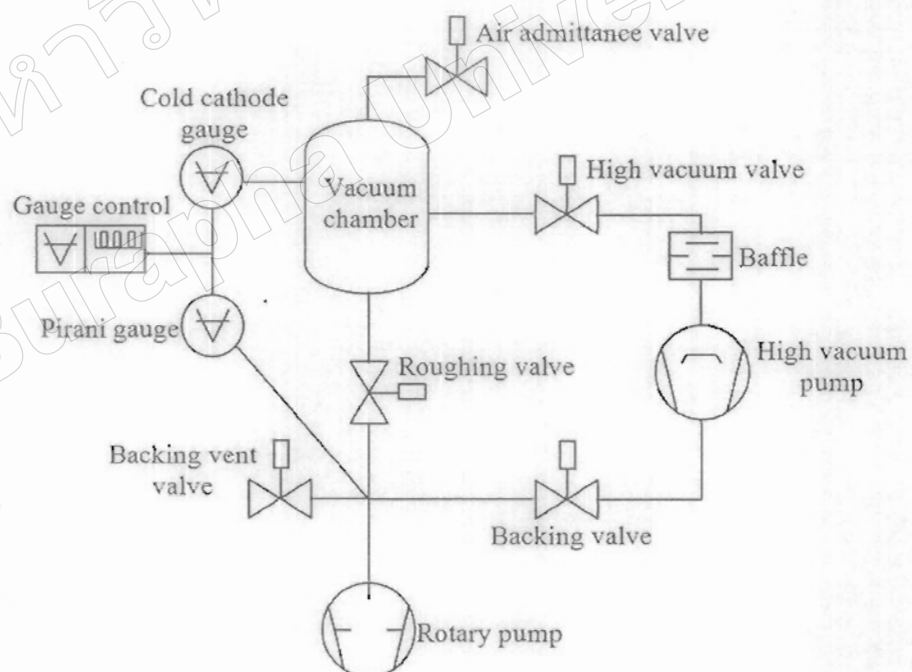

ภาพที่ 3-5 เครื่อง Energy Dispersive X-ray Spectrometer (EDX)

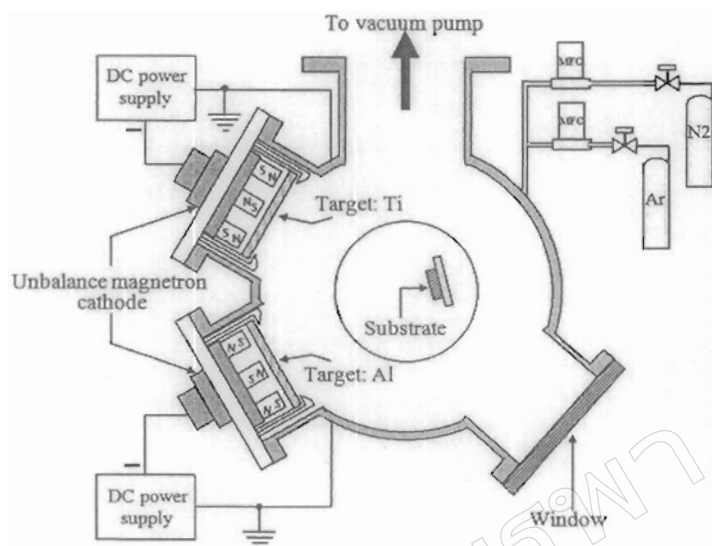
เครื่องเคลือบฟิล์มบางระบบรีแอกตีฟโคสปีดเตอริง

การเตรียมฟิล์มบางไทเทเนียมอะลูมิเนียมไนไตรด์ (TiAlN) ในงานวิจัยนี้ใช้เทคนิครีแอกตีฟโคสปีดเตอริง ซึ่งเป็นกระบวนการภายใต้สภาวะสุญญากาศ ดังนั้นเพื่อให้ฟิล์มบางที่ได้มีคุณภาพและสมบัติตามที่ต้องการ ต้องลดความดันพื้น (Base Pressure) ภายในภาชนะสุญญากาศให้อยู่ในระดับ 10^{-5} mbar ส่วนประกอบของเครื่องเคลือบระบบสปีดเตอริงแบ่งเป็น 2 ส่วนคือ ระบบสุญญากาศ (Vacuum System) และระบบการเคลือบ (Coating System) มีรายละเอียดดังนี้

1. ระบบสุญญากาศ (Vacuum System) ประกอบด้วย ห้องเคลือบทรงกระบอกทำจากสแตนเลส มีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 310.0 mm สูง 310.0 mm ระบบเครื่องสูบล้างสุญญากาศของเครื่องเคลือบประกอบด้วยเครื่องสูบบางแปรไอแบบระบายความร้อนด้วยน้ำและมีเครื่องสูบล้างโรตารีเป็นเครื่องสูบล้าง สำหรับการวัดความดันภายในภาชนะสุญญากาศใช้มาตรวัดความดันของ PFEIFFER ซึ่งใช้ส่วนแสดงผลรุ่น TPG262 และ มาตรวัดความดันชนิด Compact Full Range Gauge รุ่น PKR251 ภาพที่ 3-6 เป็นผังระบบสุญญากาศของเครื่องเคลือบ ส่วน ภาพที่ 3-7 เป็นไดอะแกรมของเครื่องเคลือบที่ใช้ในงานวิจัย

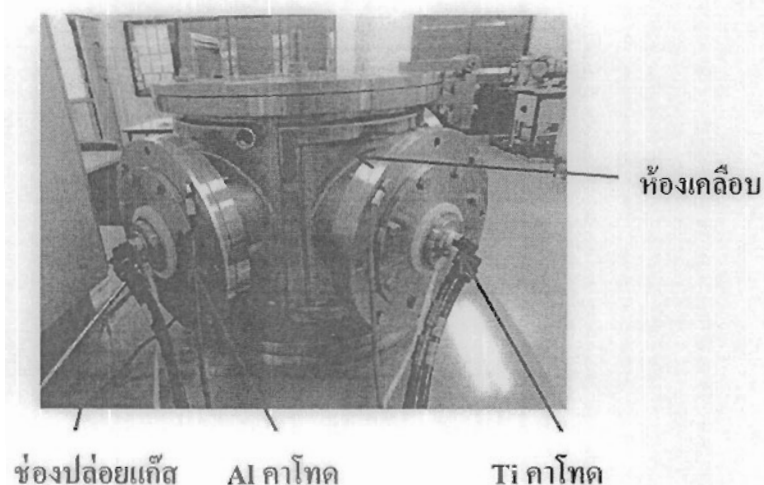

ภาพที่ 3-6 ผังระบบสุญญากาศของเครื่องเคลือบที่ใช้ในงานวิจัย

ภาพที่ 3-7 ลักษณะของเครื่องเคลือบที่ใช้ในงานวิจัยเมื่อมองจากด้านบน

2. ระบบการเคลือบ (Coating System) เป็นส่วนเคลือบฟิล์มบาง ประกอบแหล่งกำเนิดสารเคลือบแบบแมกนีตรอนคาโทด ระบายความร้อนด้วยน้ำ ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 75.0 mm จำนวน 2 ชุด ตั้งด้านข้างของห้องเคลือบ พร้อมภาคจ่ายไฟฟ้าแรงสูงกระแสตรงขนาด 1000 V 3 A การจ่ายแก๊สในกระบวนการเคลือบ (แก๊สอาร์กอนและแก๊สไนโตรเจน) ควบคุมด้วยเครื่องควบคุมอัตราไหลมวลแก๊ส (Mass Flow Controller) ของ MKS รุ่น type247D (ภาพที่ 3-8) ภายในห้องเคลือบมีแท่นวางชิ้นงานที่กลางห้องเคลือบซึ่งสามารถปรับระยะห่างจากหน้าเป้าสารเคลือบได้

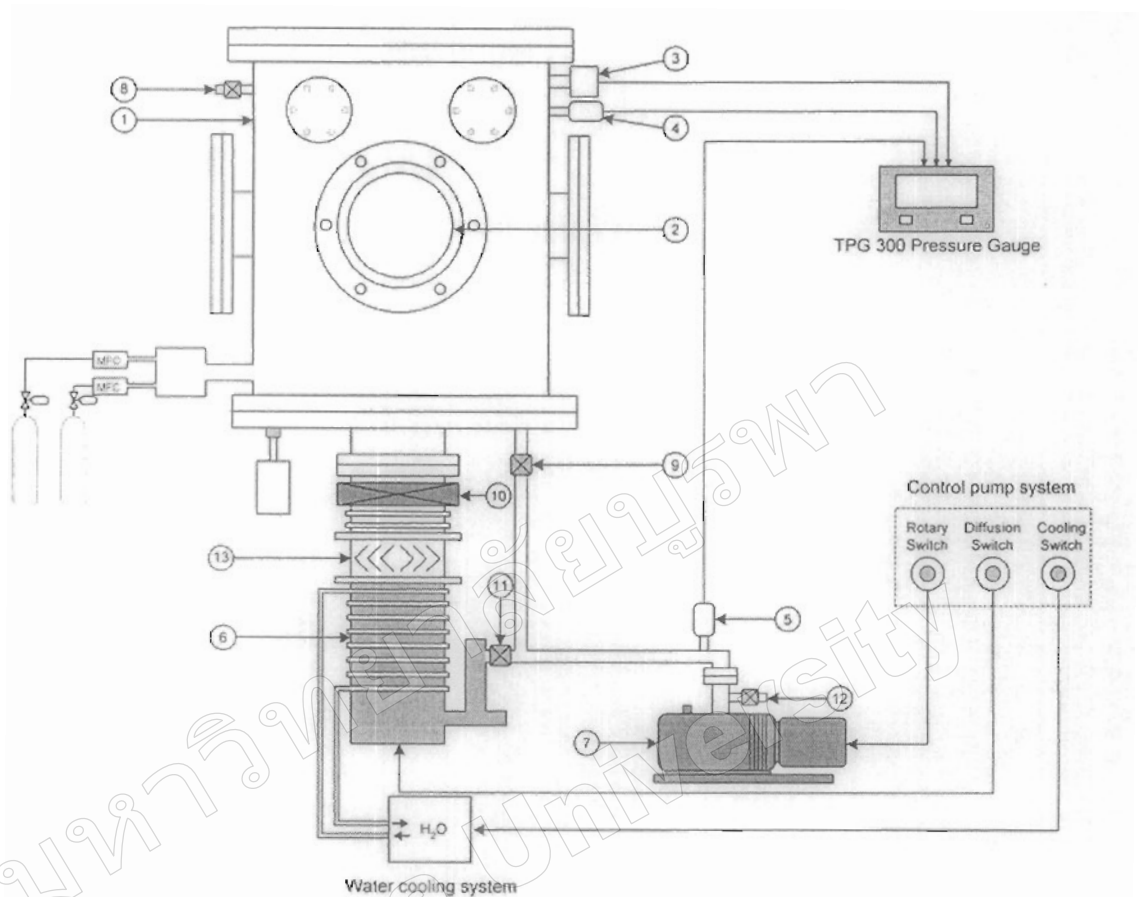
ภาพที่ 3-8 ลักษณะ/ ตำแหน่งของคาโทดทั้งสองชุดที่ใช้ในกระบวนการเคลือบ

การสร้างสถานะสุญญากาศ

การเคลือบฟิล์มด้วยวิธีสปัตเตอร์ ต้องทำความดันในภาชนะสุญญากาศให้อยู่ในสถานะสุญญากาศที่ระดับสุญญากาศสูง (High Vacuum) การสร้างสถานะสุญญากาศใช้ระบบเครื่องสูบลสุญญากาศ ประกอบด้วยเครื่องสูบบแบบแพร่ไอหนูนหลังด้วยเครื่องสูบลโรตารี ที่ต่อกับภาชนะสุญญากาศด้วยท่อและมีวาล์วควบคุมการปิด-เปิด (ภาพที่ 3-9) ตอนต้นใช้เครื่องสูบลโรตารีเพื่อลดความดันในภาชนะสุญญากาศจากความดันบรรยากาศเป็นความดันต่ำประมาณ 10^{-2} mbar ต่อมาใช้เครื่องสูบบแบบแพร่ไอ เพื่อลดความดันในภาชนะสุญญากาศให้อยู่ในช่วงความดัน 10^{-5} mbar

สำหรับขั้นตอนการสร้างภาวะสุญญากาศมีดังนี้

1. ตรวจเช็ควาล์วหยาบ (หมายเลข 9) วาล์วท้าย (หมายเลข 11) และวาล์วสุญญากาศสูง (หมายเลข 10) ให้อยู่ในสภาพปิดทั้งหมด
2. เปิดสวิตช์หลัก เพื่อจ่ายไฟฟ้าให้แก่ระบบต่าง ๆ ของเครื่อง เช่น ระบบวัดความดันและระบบควบคุมการทำงานของระบบเครื่องสูบลสุญญากาศ เป็นต้น หลังจากนั้นเปิดสวิตช์ Rotary เพื่อให้เครื่องสูบลโรตารี (หมายเลข 7) ทำงาน
3. เริ่มสูบลอากาศจากเครื่องสูบบแบบแพร่ไอ ด้วยเครื่องสูบลโรตารี โดยเปิดวาล์วท้าย ให้เครื่องสูบลโรตารีสูบลอากาศออกจากเครื่องสูบลแบบแพร่ไอ (หมายเลข 6) จนความดันในเครื่องสูบบแบบแพร่ไอ เมื่ออ่านจากพิรานี่เกจ (หมายเลข 4) มีค่าน้อยกว่า 10^{-2} mbar เปิดตัวทำความร้อนของเครื่องสูบบแบบแพร่ไอทำงานเป็นการเริ่มต้นน้ำมัน ใช้ประมาณ 20 นาที
4. ระหว่างการต้มน้ำมันนำวัสดุรองรับที่ต้องการเคลือบวางในห้องเคลือบ ปิดฝาครอบและปิดวาล์วปล่อยให้สนิท
5. สร้างสถานะสุญญากาศขั้นต้นในภาชนะสุญญากาศโดยใช้เครื่องสูบลโรตารี โดยการปิดวาล์วท้าย แล้วเปิดวาล์วหยาบเพื่อให้เครื่องสูบลโรตารีสูบลอากาศออกจากภาชนะสุญญากาศ จนความดันในภาชนะสุญญากาศ มีค่าประมาณ 10^{-2} mbar เมื่ออ่านความดันจากมาตรวัดความดันแบบช่วงกว้าง (หมายเลข 3)
6. เมื่อต้มน้ำมันจนครบ 20 นาที ทำการสร้างสถานะสุญญากาศสูง ในภาชนะสุญญากาศด้วยเครื่องสูบบแบบแพร่ไอ โดยปิดวาล์วหยาบ แล้วเปิดวาล์วท้าย จากนั้นเปิดวาล์วสุญญากาศสูง ให้เครื่องสูบบแบบแพร่ไอสูบลอากาศออกจากภาชนะสุญญากาศเพื่อทำความดันในภาชนะสุญญากาศให้อยู่ในระดับสถานะสุญญากาศสูง หรืออยู่ในช่วง $10^{-5} - 10^{-6}$ mbar
7. จัปเวลาและรอจนความดันในภาชนะสุญญากาศมีค่าประมาณ 5×10^{-5} mbar จึงกำหนดให้เป็นค่าความดันพื้น (P_0) ก่อนเริ่มกระบวนการเคลือบ

ภาพที่ 3-9 ไดอะแกรมระบบเครื่องสูบลู่วสุญญากาศ ของระบบเคลือบสเป็คเตอริง

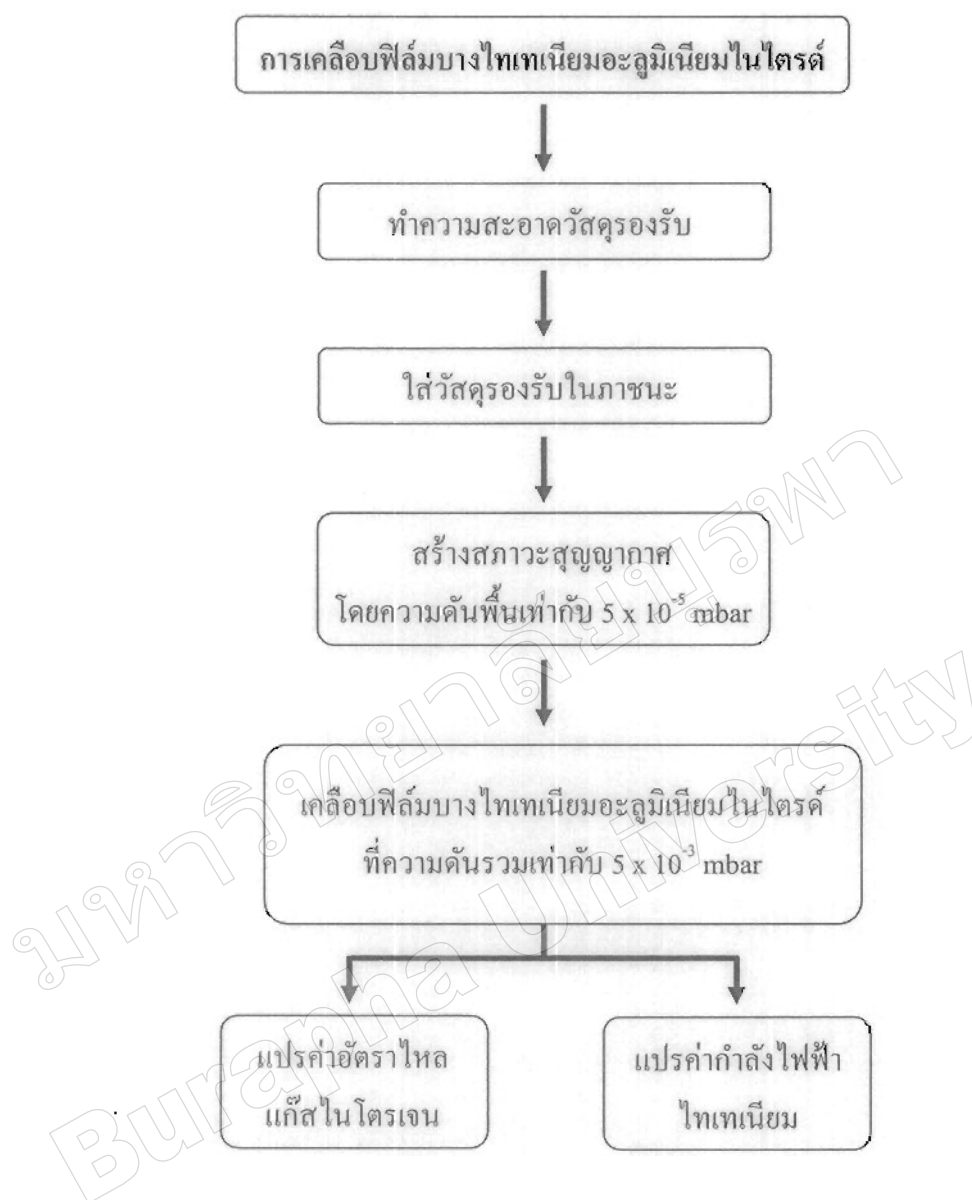
1. ภาชนะสุญญากาศ (Vacuum Chamber)	2. หน้าต่าง (Window)
3. มาตรวัดความดันเพนนิง (Penning Gauge)	4. มาตรวัดความดันพิรานี (Pirani Gauge)
5. มาตรวัดความดันแบบพิรานี (Pirani Gauge)	6. เครื่องสูบบแบบแพร่ไอ (Diffusion Pump)
7. เครื่องสูบกกลโรตารี (Rotary Pump)	8. วาล์วปล่อย (Vent Valve)
9. วาล์วหยาบ (Roughing Valve)	10. วาล์วสุญญากาศสูง (High Vacuum Valve)
11. วาล์วท้าย (Backing Valve)	12. วาล์วปล่อย (Vent Valve)
13. แบริล (Baffle)	

การเคลือบฟิล์มบางไทเทเนียมอะลูมิเนียมไนไตรด์

การเคลือบฟิล์มบางในภาชนะสุญญากาศด้วยวิธีแอคทีฟ โคสปีดเตอริง มีขั้นตอนสรุปได้ดังนี้ แหล่งจ่ายไฟฟ้ากระแสตรงถูกติดตั้งเข้ากับระบบเคลือบ โดยต่อสัคย์ไฟฟ้าลบเข้ากับขั้วคาโทดและต่อสัคย์ไฟฟ้าบวก (Ground) กับภาชนะสุญญากาศ โดยเป่าไทเทเนียมและเป่าอะลูมิเนียมถูกติดตั้งกับขั้วคาโทด คาโทดต่อกับระบบไหลเวียนน้ำเย็นเพื่อระบายความร้อนที่เกิดจากการสปัดเตอร์หน้าเป้าสารเคลือบ ส่วนวัสดุรองรับถูกวางบนแผ่นรองรับที่ติดตั้งบนแท่นวางอุปกรณ์ Control Unit ต่อกับ Mass Flow Controller (MFC) สำหรับควบคุมการปล่อยแก๊สอย่างละเอียด เพื่อควบคุมอัตราการไหลของแก๊สอาร์กอนและไนโตรเจน ที่เข้าสู่ภาชนะสุญญากาศ โดยค่าอัตราการไหลของแก๊สจะมีหน่วยเป็น Standard Cubic Centimeter per Minute at STP (sccm)

ขั้นตอนในการเคลือบฟิล์มบางไทเทเนียมอะลูมิเนียมไนไตรด์ มีรายละเอียดดังนี้

1. นำวัสดุรองรับที่ต้องการเคลือบวางไว้บนแท่นวางวัสดุรองรับ แล้วปิดฝาภาชนะสุญญากาศ
2. ลดความดันภายในภาชนะสุญญากาศเท่ากับ 5×10^{-5} mbar กำหนดเป็นค่าความดันพื้น (P_0) ของระบบก่อนทำการเคลือบฟิล์ม บันทึกค่าความดัน P_0 ที่อ่านได้
3. ขั้นตอนนี้เป็นการเคลือบฟิล์มโดยเริ่มจากการปล่อยแก๊สอาร์กอนและแก๊สไนโตรเจนเข้าสู่ภาชนะสุญญากาศ ตามค่าที่กำหนดไว้ในเงื่อนไขการทดลอง
4. จ่ายสัคย์ไฟฟ้าลบให้แก่คาโทด จนเกิดโกลว์ดิซชาร์จ เมื่อความต่างสัคย์ไฟฟ้าที่จ่ายให้คาโทดและกระแสคาโทดที่วัดได้ไม่เปลี่ยนแปลง เริ่มกระบวนการเคลือบฟิล์มลงบนวัสดุรองรับ พร้อมทั้งบันทึกผลค่าความต่างสัคย์ไฟฟ้า (V) ค่ากระแสไฟฟ้า (I) และความดันรวม (P_t) ที่เกิดขึ้นขณะเริ่มเคลือบฟิล์ม และทำการเคลือบฟิล์ม ตามเวลา (t) ที่กำหนด
5. หลังจากเสร็จสิ้นกระบวนการเคลือบฟิล์ม ปิดแหล่งจ่ายไฟ ปิดแก๊สอาร์กอน ปิดแก๊สไนโตรเจน และปล่อยอากาศเข้าไปในภาชนะสุญญากาศ เพื่อนำวัสดุรองรับออก

ภาพที่ 3-10 การเคลือบฟิล์มบางไทเทเนียมอะลูมิเนียมไนไตรด์

การศึกษาลักษณะเฉพาะของฟิล์มบาง

งานวิจัยนี้ แบ่งการศึกษาลักษณะเฉพาะของฟิล์มบางที่เคลือบได้ออกเป็น 3 ส่วน คือ (1) โครงสร้างผลึกของฟิล์ม (2) ลักษณะพื้นผิวและความหนาฟิล์ม (3) องค์ประกอบธาตุทางเคมีของฟิล์ม ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. โครงสร้างผลึกของฟิล์ม ขั้นนี้เป็นการนำฟิล์มบางที่เคลือบได้มาศึกษาโครงสร้างผลึกขนาดผลึก ค่าคงที่แลตทิซ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.1 โครงสร้างผลึกของฟิล์ม ศึกษาโดยนำแผ่นซิลิกอนที่เป็นวัสดุรองรับที่เคลือบแล้ว มาวิเคราะห์ด้วยเครื่อง X-Ray Diffractometer โดยใช้ $\text{Cu-K}\alpha$ เป็นแหล่งกำเนิดรังสีเอกซ์ตรวจวัดใน Mode Low Angle ด้วยมุมตกกระทบคงที่เท่ากับ 2° กำหนดมุมวัดอยู่ในช่วง $20^\circ - 80^\circ$ สเปกตรัมที่วัดได้บันทึกในรูปแบบการเลี้ยวเบนรังสีเอกซ์

การระบุหรือยืนยัน โครงสร้างผลึกของวัสดุใดๆ สามารถทำได้โดยการเปรียบเทียบรูปแบบการเลี้ยวเบนรังสีเอกซ์ของวัสดุที่ต้องการทราบกับฐานข้อมูล JCPDS สำหรับในงานวิจัยนี้ วัสดุหรือชั้นเคลือบที่ศึกษาคือ ฟิล์มไทเทเนียมอะลูมิเนียมไนไตรด์ ซึ่งเป็นสารประกอบชนิดใหม่ที่รวมตัวกันของธาตุ 3 ชนิดในลักษณะสารละลายของแข็ง (Solid Solution) ทำให้ยังไม่มีข้อมูลในฐานข้อมูล JCPDS ทั้งนี้การระบุหรือยืนยันโครงสร้างของฟิล์มที่เคลือบได้ ในงานวิจัยนี้ ใช้การเปรียบเทียบรูปแบบการเลี้ยวเบนรังสีเอกซ์ของฟิล์มบางที่เคลือบได้กับรูปแบบการเลี้ยวเบนรังสีเอกซ์ของไทเทเนียมไนไตรด์ และอะลูมิเนียมไนไตรด์ โดยอาศัยแนวคิดที่ว่า การแทนที่ของอะตอมอะลูมิเนียมในโครงสร้างของไทเทเนียมไนไตรด์ จะทำให้ระยะห่างระหว่างระนาบ (d) ของผลึกลดลง ทั้งนี้อะตอมอะลูมิเนียมมีขนาดเล็กกว่าอะตอมไทเทเนียม ทำให้ระยะห่างระหว่างระนาบของผลึกในโครงสร้างหลัก (TiN) มีค่าลดลง ส่งผลให้มุมการเลี้ยวเบนรังสีเอกซ์เพิ่มขึ้น เมื่อเทียบกับไทเทเนียมไนไตรด์ (Liu, Duh, Chung, & Wang, 2005) ในทำนองเดียวกัน จากการแทนที่ของอะตอมไทเทเนียมในโครงสร้างอะลูมิเนียมไนไตรด์นั้น อะตอมไทเทเนียมมีขนาดใหญ่กว่าอะลูมิเนียม ทำให้ระยะห่างระหว่างระนาบของผลึกในโครงสร้างหลัก (AlN) เพิ่มขึ้น ส่งผลให้มุมการเลี้ยวเบนรังสีเอกซ์ลดลง เมื่อเทียบกับอะลูมิเนียมไนไตรด์ ดังนั้นมุมการเลี้ยวเบนรังสีเอกซ์ของฟิล์มที่เคลือบได้ ต้องมีค่าอยู่ระหว่างมุมการเลี้ยวเบนรังสีเอกซ์ของไทเทเนียมไนไตรด์และอะลูมิเนียมไนไตรด์ สอดคล้องกับสมการการเลี้ยวเบนรังสีเอกซ์จากผลึก (Bragg's Law) ดังสมการ

$$2d_{hkl} \sin \theta = n\lambda \quad (3-1)$$

โดย λ คือความยาวคลื่นของรังสีเอกซ์ n คือลำดับของการสะท้อน d_{hkl} คือระยะห่างระหว่างระนาบ ($h k l$) และ θ คือมุมตกกระทบและมุมสะท้อนเมื่อวัดจากแนวระนาบที่พิจารณา

1.2 ขนาดผลึกของฟิล์ม สำหรับการหาขนาดผลึกของฟิล์มที่เคลือบได้ หากจากรูปแบบการเลี้ยวเบนรังสีเอกซ์ของฟิล์มบางที่เคลือบได้ โดยใช้ สมการของ Scherrer ในการคำนวณหาขนาดผลึกของฟิล์มบางไทเทเนียมอะลูมิเนียมไนไตรด์ที่ได้หลังการเคลือบ ดังสมการ

$$L = \frac{k\lambda}{\beta \cos \theta} \quad (3-2)$$

เมื่อ L คือ ขนาดของผลึกฟิล์มไทเทเนียมอะลูมิเนียมไนไตรด์

k คือ ค่าคงที่เท่ากับ 0.9

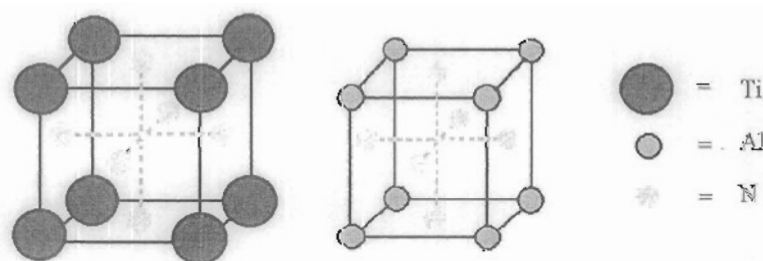
λ คือ ความยาวคลื่นของรังสีเอกซ์ ($\text{CuK}\alpha = 1.5406 \text{ \AA}$)

β คือ ความกว้างครึ่งหนึ่งของพีคที่มีค่าความเข้มสูงสุด

θ คือ ครึ่งหนึ่งของมุมตรงจุดศูนย์กลางพีค

1.3 ค่าคงที่แลตทิซของฟิล์ม (a, b, c) หากจากรูปแบบการเลี้ยวเบนรังสีเอกซ์ของฟิล์มที่เคลือบได้ โดยใช้สมการการหาระยะห่างระหว่างระนาบผลึกของฟิล์มไทเทเนียมอะลูมิเนียมไนไตรด์ ซึ่ง Fanghua et al. (2005) ได้ศึกษาโครงสร้างของฟิล์มบาง (Ti,Al)N แล้วพบว่าโครงสร้างแบบเฟซ เซ็นเตอร์ คิวบิก (FCC) ดังภาพที่ 3-11 การแทนที่ของอะตอมในโครงสร้างของไทเทเนียมไนไตรด์หรืออะลูมิเนียมไนไตรด์นั้น จึงส่งผลให้ค่าคงที่แลตทิซของฟิล์มที่เคลือบได้ ต้องมีค่าอยู่ระหว่างค่าคงที่แลตทิซของไทเทเนียมไนไตรด์และอะลูมิเนียมไนไตรด์

ระยะห่างระหว่างระนาบผลึกแบบคิวบิก; $d_{hkl} = \frac{a}{\sqrt{h^2 + k^2 + l^2}} \quad (3-3)$

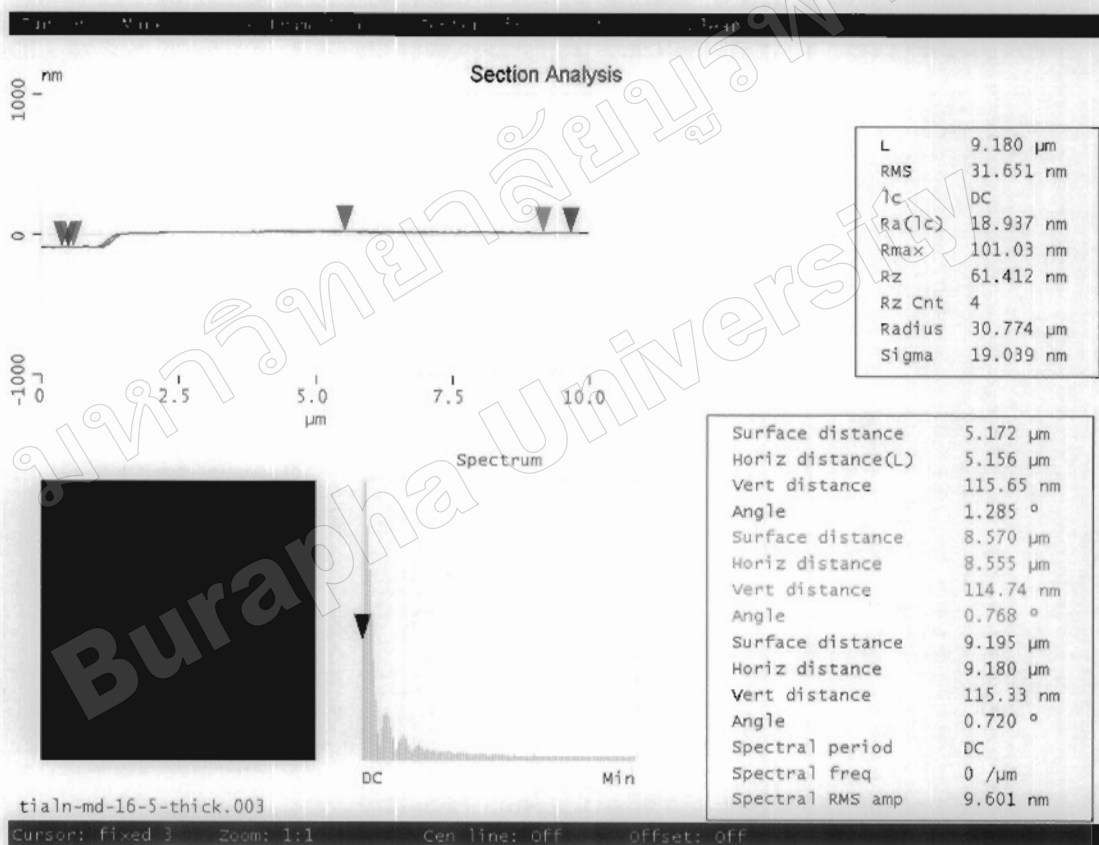
(a)

(b)

ภาพที่ 3-11 ระบบผลึกแบบเฟซ เซ็นเตอร์ คิวบิก (a) ไทเทเนียมไนไตรด์ (b) อะลูมิเนียมไนไตรด์

2. ลักษณะพื้นผิวและความหนาฟิล์ม ขั้นตอนนี้เป็น การนำฟิล์มบางที่เคลือบได้มาศึกษา ลักษณะพื้นผิวและความหนาด้วยเครื่อง Atomic Force Microscope โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1 การหาความหนาฟิล์ม โดยนำวัสดุรองรับที่เป็นแผ่นซิลิกอนที่ผ่านกระบวนการเคลือบแล้ว ไปวิเคราะห์ความหนาด้วยเครื่อง Atomic Force Microscope โดยใช้เข็มขนาดเล็กทำจากซิลิกอนไนไตรด์ เคลื่อนที่กราดบนผิวฟิล์มบางที่มีความสูงต่ำแตกต่างกันไป โดยตัวคานามีเข็มเกาะติดอยู่มีการโค้งงอ บริเวณด้านบนจะมีแหล่งกำเนิดแสงเลเซอร์ และมีโฟโตดีเทคเตอร์สำหรับวัดการ โค้งงอของคานาขึ้น แสดงผลดังภาพที่ 3-12

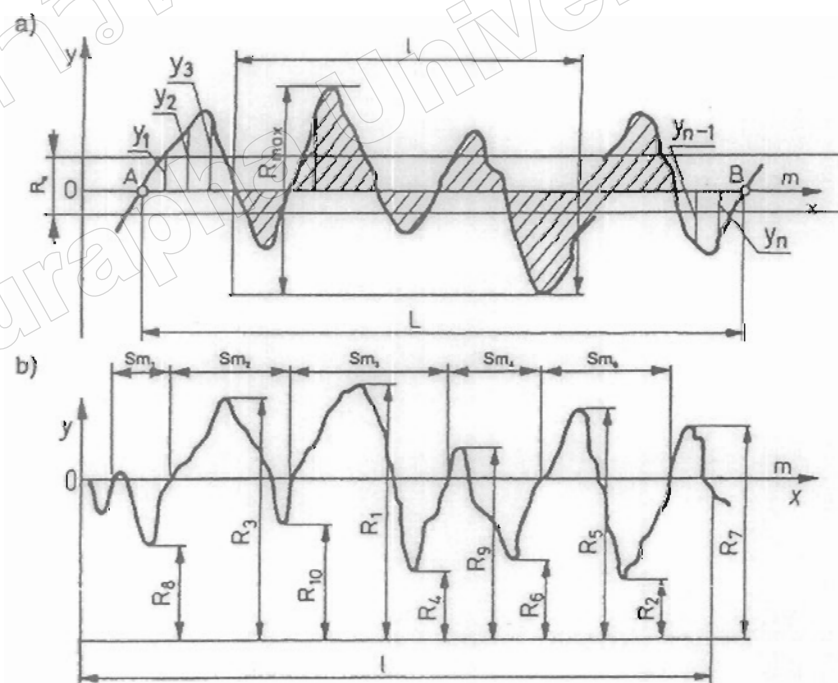

ภาพที่ 3-12 ตัวอย่างผลการตรวจวัดความหนาฟิล์มด้วยเทคนิค AFM

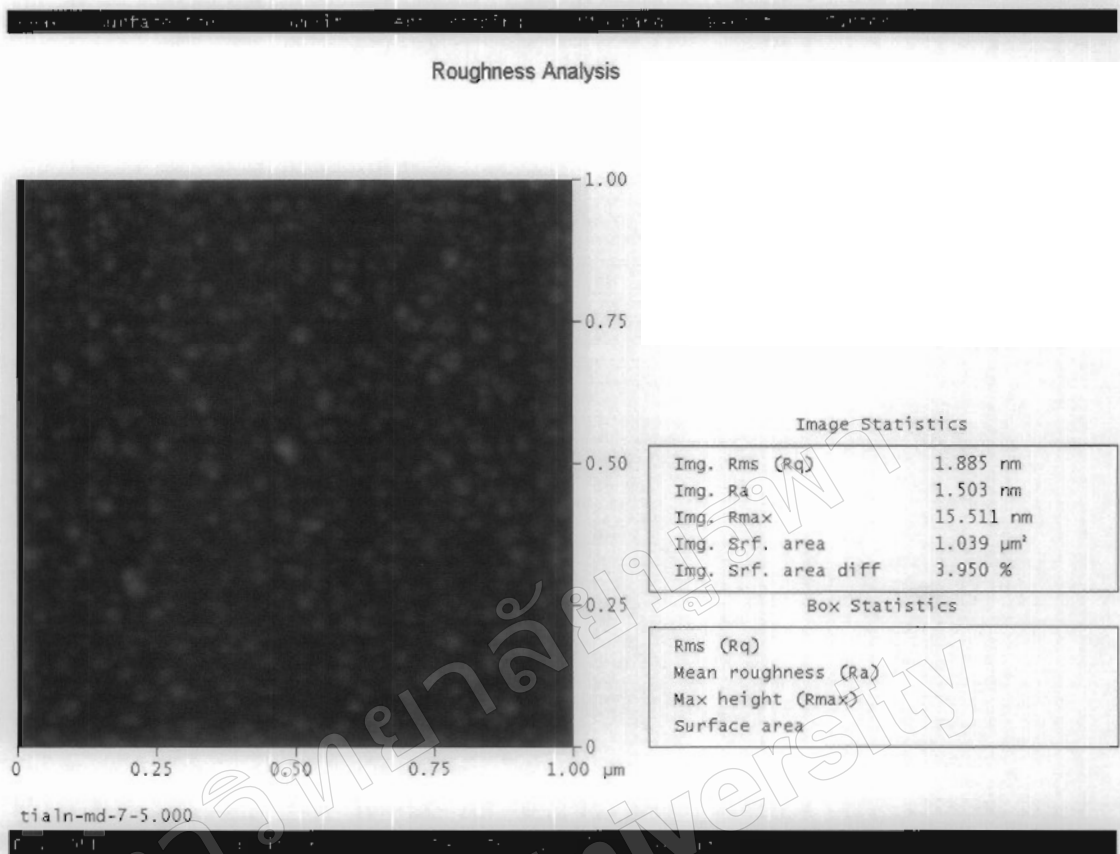
2.2 การศึกษาลักษณะพื้นผิวของฟิล์ม นำแผ่นซิลิกอน (วัสดุรองรับ) ที่เคลือบแล้วไปวิเคราะห์ลักษณะพื้นผิวด้วยเครื่อง Atomic Force Microscope มีความละเอียดในระดับนาโน โดยใช้พื้นที่ในการวิเคราะห์เท่ากับ $1 \times 1 \mu\text{m}^2$ พร้อมวัดค่าความหยาบผิว โดยใช้เข็มตรวจวัดขนาดเล็กที่ทำจากซิลิกอนไนไตรด์ เคลื่อนที่กราดไปทั่วบริเวณต่าง ๆ ของผิววัสดุ สภาพผิวที่แตกต่างกันไปจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงกับเข็มตรวจวัด โดยตัวคานามีเข็มเกาะติดอยู่จะโค้งงอ ซึ่งตรวจวัดด้วยโฟโตดีเทคเตอร์ (ภาพที่ 3-14) ค่าความหยาบผิว (Root-Mean-Square Roughness, R_{rms}) หาจากสมการ

$$R_{rms} = \sqrt{\frac{1}{n} \sum_{i=1}^n (Z_i - \bar{Z})^2} \quad (3-4)$$

เมื่อ n คือ จำนวนตำแหน่งที่มีค่าสูงสุดหรือต่ำสุดของบริเวณพื้นที่ผิวที่ทำการวัด
 Z_i คือ ค่าสูงสุดหรือต่ำสุดของแต่ละตำแหน่งบนพื้นผิว
 $\bar{Z}$ คือ ความสูงเฉลี่ย

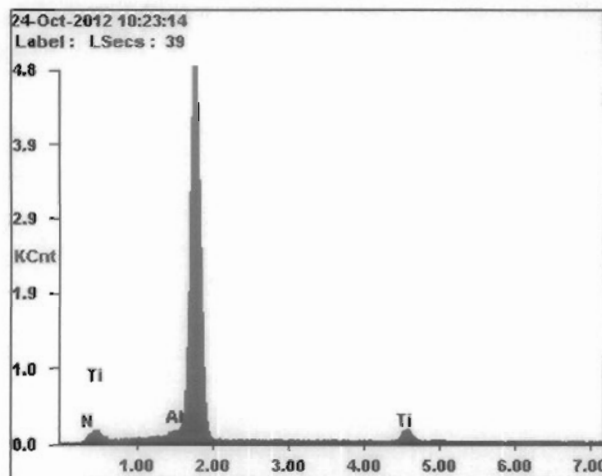

ภาพที่ 3-13 ตัวอย่างการหาความหยาบผิวเฉลี่ย (หนึ่งฤทัย แก้วไข, 2555)

ภาพที่ 3-14 ตัวอย่างผลการตรวจวัดลักษณะพื้นผิวฟิล์มด้วยเทคนิค AFM

3. องค์ประกอบธาตุทางเคมีของฟิล์ม ขั้นตอนนี้เป็น การนำฟิล์มที่เคลือบได้มาศึกษา องค์ประกอบของธาตุทางเคมี ด้วยเครื่อง Energy Dispersive X-ray Spectroscopy (EDX) แสดงผล ดังภาพที่ 3-15

<i>N</i>	45.38	69.74
<i>Al</i>	16.41	13.09
<i>Ti</i>	38.21	17.17

ภาพที่ 3-15 ตัวอย่างผลการตรวจวัดองค์ประกอบธาตุของฟิล์มด้วยเทคนิค EDX

แนวทางการทดลอง

งานวิจัยนี้ได้เตรียมฟิล์มไทเทเนียมอะลูมิเนียมไนไตรด์บนกระจกสไลด์และแผ่นซิลิกอนภายใต้เงื่อนไขต่าง ๆ จากนั้นนำฟิล์มที่เคลือบได้ไปศึกษาลักษณะเฉพาะ แบ่งเป็น 2 การทดลองดังนี้

การทดลองที่ 1 ผลของอัตราไหลแก๊สไนโตรเจน

วัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาผลของอัตราไหลแก๊สไนโตรเจนต่อสมบัติของฟิล์มที่ได้

วิธีการทดลอง

1. การเคลือบฟิล์ม ขั้นตอนนี้เป็น การเคลือบฟิล์มบางไทเทเนียมอะลูมิเนียมไนไตรด์บนกระจกสไลด์และแผ่นซิลิกอนโดยการแปรค่าอัตราไหลแก๊สไนโตรเจนต่าง ๆ ซึ่งมีรายละเอียดเงื่อนไขการเคลือบดังตารางที่ 3-1

2. การวิเคราะห์ลักษณะเฉพาะของฟิล์มที่ได้ โดยศึกษาโครงสร้างผลึก ขนาดผลึก ค่าคงที่แลตทิซ ความหนา ลักษณะพื้นผิว และองค์ประกอบธาตุ

ตารางที่ 3-1 เงื่อนไขการเคลือบเมื่อแปรค่าอัตราไหลแก๊สไนโตรเจน

เงื่อนไข	รายละเอียด
เป้าสารเคลือบ	ไทเทเนียม, อะลูมิเนียม
วัสดุรองรับ	กระจกสไลด์ และแผ่นซิลิกอน
ความดันพื้น (mbar)	5.0×10^{-5}
ความดันรวม (mbar)	5.0×10^{-3}
อัตราไหลแก๊สอาร์กอน (sccm)	16
อัตราไหลแก๊สไนโตรเจน (sccm)	2, 4, 6, 8, 10
กำลังไฟฟ้าของเป้าไทเทเนียม (W)	230
กำลังไฟฟ้าของเป้าอะลูมิเนียม (W)	65
เวลาเคลือบ (min)	60

การทดลองที่ 2 ผลของกำลังไฟฟ้าของเป่าไทดเนียม

วัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาผลของกำลังไฟฟ้าของเป่าไทดเนียมต่อสมบัติของฟิล์มที่ได้

วิธีการทดลอง

1. การเคลือบฟิล์ม ขั้นตอนนี้เป็นการเคลือบฟิล์มบางไทดเนียมอะลูมิเนียมไนไตรด์บนกระจกสไลด์และแผ่นซิลิกอนโดยการแปรค่ากำลังไฟฟ้าของเป่าไทดเนียม ซึ่งมีรายละเอียดเงื่อนไขการเคลือบดังตารางที่ 3-2

2. การวิเคราะห์ลักษณะเฉพาะของฟิล์มที่ได้ โดยศึกษาโครงสร้างผลึก ขนาดผลึก ค่าคงที่แลตทิซ ความหนา ลักษณะพื้นผิว และองค์ประกอบธาตุ

ตารางที่ 3-2 เงื่อนไขการเคลือบเมื่อแปรค่ากำลังไฟฟ้าของเป่าไทดเนียม

เงื่อนไข	รายละเอียด
เป่าสารเคลือบ	ไทดเนียม, อะลูมิเนียม
วัสดุรองรับ	กระจกสไลด์ และแผ่นซิลิกอน
ความดันพื้น (mbar)	5.0×10^{-5}
ความดันรวม (mbar)	5.0×10^{-3}
อัตราไหลแก๊สอาร์กอน (sccm)	16
อัตราไหลแก๊สไนโตรเจน (sccm)	10
กำลังไฟฟ้าของเป่าไทดเนียม (W)	100, 230, 360
กำลังไฟฟ้าของเป่าอะลูมิเนียม (W)	65
เวลาเคลือบ (min)	60